Kennisgeving aan de gemeenteraad

Documentnummer: 201720431 Zaaknummer: Z/25/144820

Portefeuillehouder(s): L.S. Kaper

Voor vragen
Naam: Huib Aalders
Telefoon: 3112
E-mail:

Komt wel terug tot besluitvorming in de raad

Onderwerp: Bouwsteen Water en Bodem

Aanleiding voor deze kennisgeving
Deze kennisgeving gaat over de toepassing van de resultaten van het project Bouwsteen Water en Bodem Stedenband en ’t Broek De Liemers. Dit project is een verdieping van het, in samenwerking met de Achterhoek, opgestelde feitenbeeld en handelingsperspectief ‘Watersysteem in Balans’, welke een eerste verkenning was naar het aanpakken van de droogte- en wateroverlastproblematiek.

Op 24 september 2024 bent u middels een brede raadsbijeenkomst met de raden Duiven, Westervoort en Zevenaar, geïnformeerd over de start van het project. De presentatie met bijbehorende stukken zijn destijds via de griffie met u gedeeld.

Met het Bouwsteenproject is specifieker ingegaan op de thematiek voor de deelgebieden ’t Broek en de Stedenband omdat hier een grote opgave ligt. Het project levert ‘bouwstenen’ met mogelijke oplossingen vanuit de thema’s water en bodem op basis van feitelijk gegevens. Er worden geen keuzes gemaakt over de oplossingsrichtingen. De bouwstenen worden gebruik bij ruimtelijke ontwikkelingen waarbij deze integraal kunnen worden afgewogen. Daarnaast levert het project een Signaleringskaart op. Deze kaart brengt feitelijke data van het water- en bodemsysteem bij elkaar en door deze te gebruiken als hulpmiddel bij ruimtelijke ontwikkeling kan gewerkt worden conform het principe van ‘water en bodem sturend’.

Relevant beleidskader
- Omgevingsvisies Duiven en Westervoort
- Verstedelijkingsstrategie Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen
- Regio Arrangement GMR
- Koersdocument Tussengebied Duiven-Westervoort

Inhoud van mededeling
Het college onderschrijft het rapport Bouwsteen Water en Bodem De Liemers en besluit om de inzichten over de effectiviteit van maatregelen, ruimtelijke consequenties en kostenomvang in te brengen als ‘bouwsteen water en bodem’ in (ruimtelijk) beleid en programma’s, gebiedsprocessen en alle overige ruimtelijke ontwikkelingen. Ook heeft het college besloten de Signaleringskaart Water en Bodem Sturend Liemers te gebruiken bij de afweging over locatiekeuze en inrichting van stedelijke ontwikkelingen.

Om u uitgebreid te informeren over de inhoud van het rapport en de toepassing van de Signaleringskaart is er, net zoals bij de start van het project, een brede raadsbijeenkomst gepland op woensdag 2 september in Zevenaar. U bent hiervoor alvast van harte uitgenodigd. Een inhoudelijke uitnodiging volgt t.z.t.

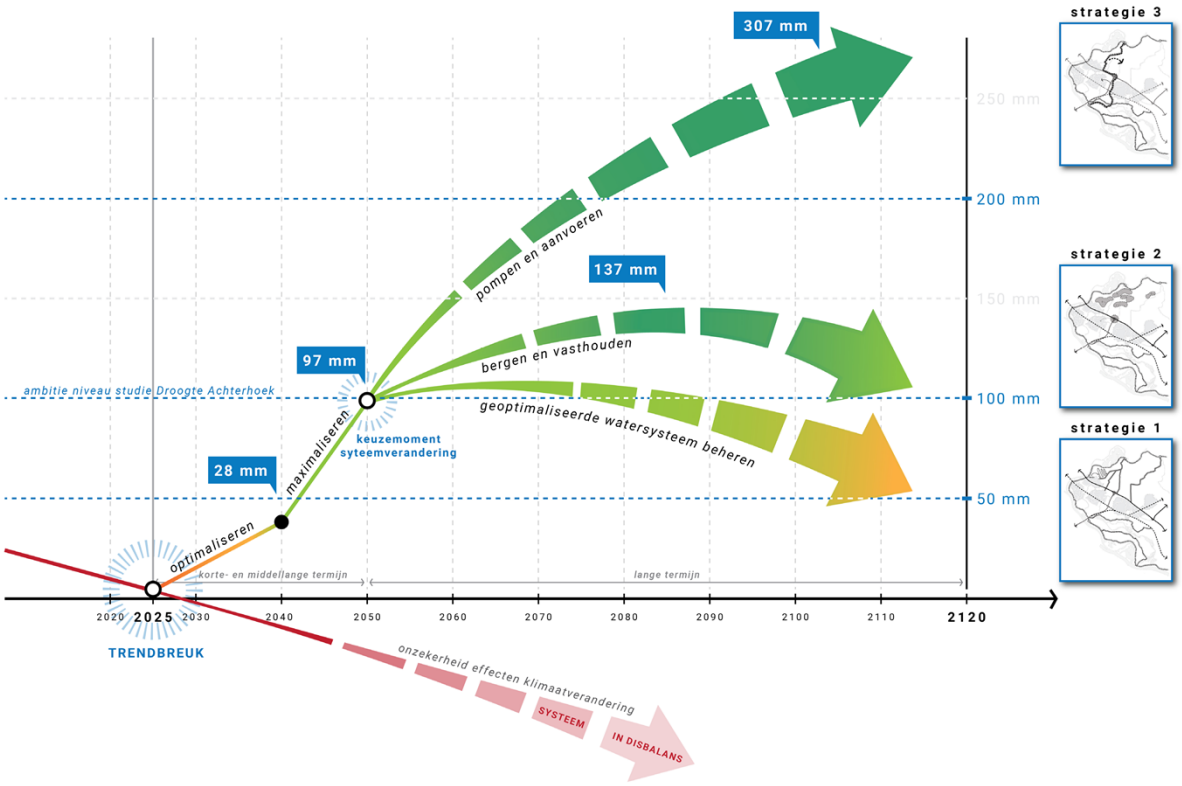
MANAGEMENTSAMENVATTING
BOUWSTEEN WATER & BODEM LIEMERS

Aanleiding
In ’t Broek en de Stedenband van de Liemers spelen diverse ruimtelijke ontwikkelingen en opgaven met betrekking tot verstedelijking, landbouw, natuur en drinkwatervoorziening. Tegelijkertijd is het gebied onderhevig aan klimaatverandering, met toenemende weersextremen en toenemende invloed van de rivieren die het gebied omgeven. De klimaatverandering versterkt de huidige problemen met droogte, wateroverlast, waterkwaliteit en bodemzettingen in de Liemers. Het project “Bouwsteen Water & Bodem Liemers” biedt inzicht in het water- en bodemsysteem en handelingsperspectieven voor ’t Broek en de stedenband Liemers, gebaseerd op het principe Water en Bodem Sturend.

Trendbreuk in beleid en ruimtelijke ordening nodig
Door klimaatverandering gaan extreem droge jaren vaker voorkomen en zal extreme neerslag vaker en nog extremer worden. Het watersysteem raakt hierdoor steeds meer uit balans. Uit analyse van het huidig water- en bodemsysteem en de impact van klimaatverandering blijkt dat de schade voor de verschillende sectoren bij ongewijzigd beleid hierdoor fors toeneemt. Om deze disbalans in het watersysteem om te buigen en te anticiperen op de effecten van klimaatverandering, dient het watersysteem weer in balans gebracht te worden. In de analyse voor de Achterhoek en Liemers (Het watersysteem in balans, 2023) is gesteld dat wanneer er ordegrootte 100 mm water gebiedsdekkend in het gebied vastgehouden wordt, er in de toekomst sprake kan zijn van een robuust watersysteem.

Strategieën voor de lange termijn
Voor de Liemers is deze opgave van 100 mm verder uitgewerkt, waarbij rekening is gehouden met de sterke invloed van de dynamiek van het riviersysteem op de Liemers. Voor Liemers zijn voor de lange termijn 3 waterstrategieën ontwikkeld, waarmee deze opgave kan worden bediend. Deze strategieën zijn gericht op het herstel van de waterbalans, het vasthouden en bergen van water en/of wateraanvoer en vergen in meer of mindere mate fundamentele ingrepen in het landgebruik en het watersysteem.

De strategieën leveren voor de lange termijn een stip op de horizon. Deze lange termijnstrategieën vergen voor de middellange termijn nader onderzoek en het voorsorteren op een keuze voor één van de strategieën of een combinatie ervan. Op korte termijn is een besluit nodig of deze 3 strategieën als opties voor de lange termijn opengehouden moeten worden. Dit heeft dan als consequentie dat de daarvoor benodigde ruimte gereserveerd moet worden, om toekomstige ontwikkelingen niet te blokkeren (vermijden lock-ins).

strategie / tijd	optimalisatie 1a	maximalisatie 1b	bergen & vasthouden 2	pompen & aanvoeren 3
korte termijn	28 mm 86 milj.€			
middel lange termijn		97 mm +195 milj.€ 281 milj.€		
lange termijn		beheerfase geen herinrichting	+40 mm 137 mm +44 milj.€ 325 milj.€	+210 mm 307 mm +20 milj.€ 301 milj.€

Indicatie van effecten en kosten van strategie 1a voor de korte termijn, strategie 1b voor de middellange termijn en de keuze voor strategie 1b of 2 of 3 voor de lange termijn

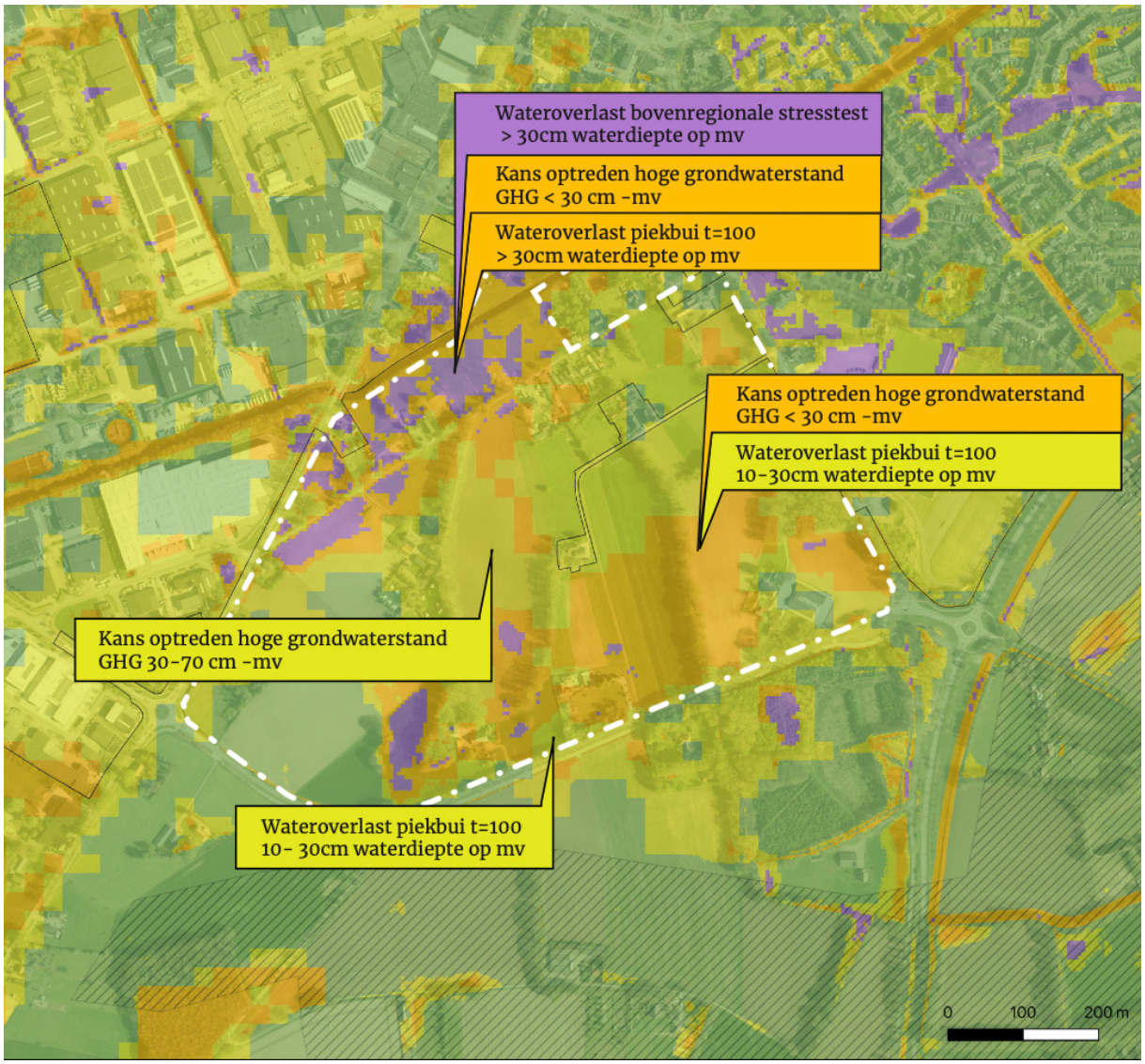
Handelingsperspectief voor de korte termijn
Op korte termijn kan gestart worden met het optimaliseren van het huidig water- en bodemsysteem.
Dit handelingsperspectief bestaat uit verschillende maatregelen, die ofwel nader ontworpen en uitgevoerd kunnen worden, verder onderzoek vergen om (financiële) haalbaarheid vast te stellen, besluiten te nemen, of urgentie en afweging vergt in andere projecten of programma's.

Voor de korte termijn (2040) worden de volgende handelingsperspectieven gezien:

- Werken aan bewustwording over de problematiek van droogte en wateroverlast bij inwoners en grondgebruikers.
- Optimaliseren peilbeheer: verkennen mogelijkheid substantieel verhogen waterpeil in 't Broek in relatie tot enkele lagergelegen percelen in overleg met agrariërs.
- Verkennen optimalisatie inrichting watersysteem als onderdeel van het voorziene gebiedsproces 't Broek.
- Initiëren van pilots met grondgebruikers voor mogelijkheden tot bodemverbetering.
- Inbrengen verdrogende invloed van Rhederlaag op het watersysteem van de Liemers in planprocessen voor de IJssel (planproces Rivierklimaatpark IJsselpoort, Ruimte voor de Rivier 2.0) en verkennen hoe deze invloed verminderd kan worden.
- Verkennen koppelkansen tussen de ontwikkeling van een robuust groenblauw raamwerk en behoud tussengebieden (gemeenten) met oog op de ruimtevraag voor wateropgaven en het voorkomen van lock-ins.
- Onderzoek omvorming stedelijk watersysteem naar wadi's/droogvallende watergangen en keuze welke watergangen eventueel watervoerend moeten blijven. Dit in combinatie met onderzoek naar noodzaak voor ondergrondse infiltratiesystemen om zettingen te verminderen en benodigde waterberging of -aanvoer.
- Onderzoek mogelijkheden en kosten hergebruik RWZI-effluent (gezuiverd water dat nu de IJssel in wordt geloosd).

Signaleringskaart
Voor de Achterhoek en Liemers is een signaleringskaart ontwikkeld als een concrete en praktische ontwerptool. Hiermee wordt inzichtelijk gemaakt of en hoe een gewenste stedelijke ontwikkeling (bijv. woningbouw, uitbreiding infrastructuur) zich verhoudt tot de huidige en toekomstige eigenschappen van het water- en bodemsysteem. Hierin zijn ook inspirerende uitwerkingen gepresenteerd voor denkbare maatregelen die genomen kunnen worden om adequaat te anticiperen op de locatiespecifieke water- en bodemeigenschappen. De signaleringskaart heeft geen juridische status. Toepassing van de signaleringskaart is van belang om bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen beter rekening te kunnen houden met het water- en bodemsysteem en daarmee te sturen op klimaat robuuste ontwikkelingen.

Link naar de Signaleringskaart:
https://storymaps.arcgis.com/stories/06d37da079d442a1857fe6df921c072b

Voorbeeld uitsnede Signaleringskaart. De kaart is alleen digitaal beschikbaar waarbij het voorbeeldenboek van de Achterhoek is gebruikt voor oplossingsrichtingen.

Westervoort, 10 februari 2026.

Burgemeester en wethouders van gemeente Westervoort
M. (Maureen) Sluiter (MA) drs. A.J. (Arend) van Hout

Bijlagen:

Registratienummer:	*Omschrijving:*
1. 201720635	Rapport Bouwsteen Water en Bodem De Liemers
2. 201720418	Signaleringskaart Water en Bodem beeldenboek

Verdere informatie:
Geen.